

Dalyko sando aprašas

Studijų programa – **Bioinformatika**

Nuo 2009-2010 mokslo metų

Dalyko sando kodas (Course unit code)	BPET1116
Dalyko sando pavadinimas (Course unit title)	Profesionalumas ir etika
Dėstytojo (-jų) pedagoginis vardas, vardas ir pavardė (Name and title of lecturer)	Doc. Eugenijus Gefenas, Daiva Jakimauskienė
Katedra, centras	Matematinės informatikos
Fakultetas, padalinys	Matematikos ir informatikos fakultetas
Dalyko sando lygis (Level of course)	Pirmosios pakopos, (First cycle)
Semestras (Semester)	Pavasario (6),
ECTS kreditai (ECTS credits)	4,5
VU kreditai (VU credits)	3
Auditorinės valandos	Viso dalyko 64 Paskaitų 32 Seminarų 32 Laboratorinių darbų, Konsultacijų
Reikalavimai (Prerequisites)	Filosofijos įvadas, teisės pagrindai
Dėstomoji kalba (Language of instruction)	Lietuvių
Dalyko sando tikslas (Objectives of the course)	Suteikti bendrosios etikos ir profesinės etikos žinių ir jų taikymo profesinėje veikloje įgūdžių. Suformuoti nuostatą gerbti asmenį, su kurio duomenimis dirbama, tenkinti jo interesus, saugoti jo orumą ir teises.
Numatomi išugdyti gebėjimai (Learning outcomes)	Mokėti paaiškinti etikos sampratą, apibrėžti jos objektą, iškelti pagrindines etikos problemas; žinoti etikos raidos etapus, mokėti paaiškinti šių etapų pagrindinius bruožus; žinoti etikos rūšis, mokėti jas paaiškinti ir susieti tarpusavyje. Žinoti ir mokėti paaiškinti profesinės etikos normas, bioetikos tikslus ir principus; žinoti informacinių technologijų taikymo etinius principus, jų pagrindu analizuoti konkrečias situacijas; žinoti ir analizuoti bioetikai skirtus dokumentus, jų principus taikyti konkrečių situacijų sprendimui; kelti ir kritiškai svarstyti bioetikos problemas, genetinių tyrimų etinius aspektus.
Dalyko sando turinys (Course unit content)	I. Etikos samprata, objektas, pagrindinės problemos; etikos skirstymas: deskriptyvinė (aprašomoji), normatyvinė,

	<p>metaetika; etikos istorinė raida, svarbiausi atstovai.</p> <p>II. Profesinė etika: profesinės etikos tipai; profesinės etikos principai ir vertybės; profesinės etikos normos ir profesionalo atsakomybė; klientų teisės ir jų apsauga; profesinė galia ir jos kontrolė.</p> <p>III. Informacinių technologijų taikymo etiniai aspektai: informacijos privatumas ir jos naudojimo etiniai principai; informacija kaip intelektualinė nuosavybė, jos apsauga; informacinių technologijų socialinis vaidmuo; profesionalumas informacinėse technologijose.</p> <p>IV. Gyvybės mokslų ir biotechnologijų taikymo etika: Bioetikos apibrėžimas, skirtingos bioetikos sampratos; bioetikos tikslų pristatymas, jų išskleidimas; svarbiausių bioetikos problemų iškėlimas ir svarstymas; bioetikos principai, jų įgyvendinimas.</p> <p>V. Žmogaus genomo tyrimų etiniai aspektai: Žmogaus genomo tyrimuose išskylančių problemų aptarimas ir analizė; genetinių duomenų rinkimo, apdorojimo, naudojimo ir saugojimo etiniai principai; žmogaus genomo tyrimus reglamentuojantys dokumentai: UNESCO Žmogaus teisių ir žmogaus genomo deklaracija (Declaration on the Protection of Human Rights and Human Genome), UNESCO Tarptautinė žmogaus genetinių duomenų apsaugos deklaracija (International Declaration on Human Genetic Data).</p>
<p>Pagrindinės literatūros sąrašas (Reading list)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Anzenbacher A. Etikos įvadas. – Vilnius, 1998. • Žemaitis V. Etikos žodynas. – Vilnius, 2005. • H. A. M. J. ten Have, R. H. J. ter Meulen, E. van Leeuwen. Medicinos etika. – Vilnius, 2003. • Rogers A., Bousingen de D. D. Bioetika Europoje. – Vilnius, 2001. • Encyclopedia of Applied Ethics, ed.R. Chadwick, Academic Press, San Diego, 1998(IV volumes) • Žmogaus teisių ir biomedicinos konvencija, 1997. http://bioetika.sam.lt/dok/liet/konv/zmo.htm
<p>Papildomos literatūros sąrašas</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Evans. D, Evans M. Padorus pasiūlymas: klinikinių tyrimų etikos priežiūra. Vilnius: Charibdė, 1999. • Europos Komisija. 25 rekomendacijos etiniais, teisiniais ir socialiniais genetinių tyrimų aspektais. – Liuksemburgas, 2004. • Dalykinė etika: pasaulinės tendencijos ir postsocialistinių šalių aktualijos / Red. N. Vasiljeviėnė. – Kaunas, 2001.

Mokymo metodai (Teaching methods)	<p>Paskaitos: dėstytojas apžvelgia nagrinėjamą temą, išskirdamas pagrindines sąvokas ir pateikdamas jų apibrėžimus, išvardindamas temai aktualius principus, pristatydamas skirtingus požiūrius į nagrinėjamą problemą.</p> <p>Seminarai: analizuojami iš anksto pateikti tekstai ir dokumentai, diskutuojama dėl jų pagrįstumo ir aktualumo, dokumentuose išdėstyti principai taikomi konkrečioms situacijoms spręsti.</p> <p>Probleminis dėstymas: dėstytojas nepateikia galutinių atsakymų į vieną ar kitą filosofijos, etikos, profesinės etikos, bioetikos problemą, bet iškelia probleminius nagrinėjamo dalyko aspektus. Studentai bando apibrėžti šios problemos pasireiškimo atvejus, įtaką žmonių gyvenimui ir veiklai, priežastis bei pasekmes.</p> <p>Grupinis darbas: studentai gauna ir analizuoja tam tikrą jų profesinėje veikloje iškylančią etinę dilemą, kurią vėliau išskleidžia grupiniame pristatyme ↓.</p> <p>Grupinis pristatymas: studentai pristato nagrinėtą dilemą, pateikdami jos sampratą, įvairius požiūrius atsispindintį argumentavimą. Iškeliamos aktualios problemos ir pasiūlomi jų sprendimo būdai.</p>
Lankomumo reikalavimai (Attendance requirements)	Studentai turėtų lankyti bent 2/3 paskaitų ir kuo daugiau seminarų (už nelankytus leisti atsiskaityti tik pateikus nebuvimo pateisinimą)
Atsiskaitymo reikalavimai (Assessment requirements)	<p>Egzaminas.</p> <p>Egzaminavimo būdas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Testas (iš teorijos). 2. Situacijos analizė (pritaikant analizuotus dokumentus, bendrosios ir profesinės etikos, bioetikos principus ir normas).
Vertinimo būdas (Assessment methods)	<p>Kaupiamasis balas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testas (iš teorijos) – 40 % • Situacijos analizė – 20 % • Nurodytos bioetikos temos analizė ir pristatymas sesijos metu (grupinis darbas) – 40 %
Aprobuota katedros	2010 m.
Patvirtinta Studijų programos komiteto	2010 m.

Papildymai:

- ✓ Konvencija dėl asmenų apsaugos ryšium su asmens duomenų automatizuotu tvarkymu: http://www.hrmi.lt/downloads/structure//KONVENCIJA_DEL_ASMENU_APSAUGOS_RY_SIUM.pdf
- ✓ Papildomas Žmogaus teisių ir biomedicinos konvencijos protokolas dėl Genetinio tikrinimo dėl sveikatos priežasčių, <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Treaties/Word/203.doc>